

Suomen kestävän kasvun ohjelma

**Etelä-Savon digitaalinen sosiaali- ja
terveyskeskus “e-Eloisa”**
Loppuraportti P4 inv2

Etelä-Savon hyvinvointialue
21.2.2025

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisällysluettelo

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista	3
5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista	4
5.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa	4
5.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?	4
5.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?	4
5.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöön otosta on päätetty?	4
5.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?	5
5.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?	5
5.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen	5
5.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen	5
5.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi	5
5.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?	6
5.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?	6

1 Tiivistelmä hankkeen tuloksista

Etelä-Savon digitaalinen sosiaali- ja terveyskeskus "e-Eloisa" -hankekokonaisuuden investointia 2 Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista toteutetaan osana Kestävän kasvun ohjelmaa vuosina 2023-2025. Raportointi kuvaa toimintaa vuosina 2023, 2024 ja 2025 helmikuun loppuun saakka. Kehittämistyö jatkuu vuoden 2025 aikana.

Olemme kehittäneet toimintamallin, jonka nimi on Hyte osaksi monialaista asiakas- ja palveluohjausta Etelä-Savon hyvinvointialueella. Toimintamalli edesauttaa hyte-palvelujen löydettävyyttä ja näkyväksi tekemistä sekä entistä sujuvampaa ohjausta huomioiden kuntien ja järjestöjen palvelut. Toimintamalli vahvistaa ammattilaisten hyte-ajattelua ja yhteisiä alueellisia toimintatapoja sekä lisää tietoisuutta alueella tarjolla olevista hyte-palveluista ja toiminnasta. Toimintamallissa kuvataan myös Etelä-Savon alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyörakenne ja toimintatapa. Ohjauksen polkumallia on kehitetty hankkeen kohderyhmien kanssa ja se on otettavissa käyttöön myös muille kohderyhmille.

Etelä-Savon hyvinvointitarjottimen ohella toimintamallin konkreettisena työvälineenä toimii hankkeessa tehty hyte-kortti, joka on tarkoitettu hyvinvoinnin eri osa-alueiden näkyväksi tekemiseen sekä puheeksioton välineeksi ammattilaisille. Keskeisenä onnistumisen elementtinä toimintamallin jalkauttamisessa on hyvinvointitarjottimen ja siihen liittyvien työvälineiden linkittyminen osaksi ammattilaisten arjen työtä kunkin toiminta- ja palvelualueen omien tarpeiden mukaisesti.

Sekä Tarmoa-palvelu että Etelä-Savon hyvinvointitarjotin on pilotoitu hankkeessa vuoden 2024 aikana. Molempiin pilotointeihin osallistui hyvinvointialueen ja kuntien ammattilaisia, järjestöjen edustajia sekä asukkaita. Verkkosivulaajenuksena toteutettu Etelä-Savon hyvinvointitarjotin on otettu käyttöön 12.2.2025 yhteistyössä investointi 4 kanssa.

Kehitystyön myötä alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyörakenne kuntien, järjestöjen ja muiden hyte-toimijoiden kanssa muotoutuu ja on osin jo vakiintunut pysyviksi rakenteiksi. Tärkeimpänä uutena pysyvänä yhteistyön rakenteena on hankkeessa käynnistetty alueellinen hyvinvointikoordinaattoriverkosto. Ko. verkosto vahvistaa yhteistä toimintatapaa ja kokoaa jäsenten omissa hyte-verkostoissa toimivia tahoja mukaan alueellisen hyte-toiminnan yhteistyön piiriin. Hyvien käytäntöjen jakaminen, hyte-viestintä ja yhteiskehittäminen ovat koordinaattoriverkoston keskeistä toimintaa. Järjestöyhteistyö on vahvistunut ja laajentunut erityisesti Etelä-Savon hyvinvointitarjottimen kehittämiseen liittyvän yhteistyön kautta. Osana alueellista hyte-toimintamallia hyvinvointialueen edustajat ovat vakiintuneesti mukana maakuntaliiton koordinoiman alueellisen YhES-järjestöneuvottelukunnan toiminnassa. Yhteistyö OLKA-toiminnan kanssa on osa toimintamallia.

Hankkeen asiantuntijat ovat osallistuneet koko hankekauden ajan säännöllisesti kansalliseen yhteiskehittämiseen eri toimijoiden verkostoissa (THL, DVV, DigiFinland).

5 Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

5.1 Hankkeessa kehitetyt ja käyttöön otetut monialaiset asiakas- ja palveluohjausta tukevat, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (ml. liikunta-, luonto-, kulttuuri- ja sotepalveluiden) integroidut toimintamallit osana sote-uudistuksen toimeenpanoa

5.1.1 Mitä monialaisia asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalleja olette kehittäneet?

Olemme kehittäneet toimintamallin, jonka nimi on Hyte osaksi monialaista asiakas- ja palveluohjausta Etelä-Savon hyvinvointialueella.

Toimintamalli edesauttaa hyte-palvelujen ja -toimintojen löydettävyyttä ja näkyväksi tekemistä sekä entistä sujuvampaa ohjausta huomioiden kuntien ja järjestöjen palvelut. Toimintamallilla vahvistetaan ammattilaisten hyte-ajattelua ja yhteisiä alueellisia toimintatapoja sekä lisätään tietoisuutta alueella tarjolla olevista hyte-palveluista ja toiminnasta. Toimintamallissa kuvataan myös Etelä-Savon alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyörakenne ja toimintatapa.

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/hyte-osaksi-monialaista-asiakas-ja-palveluohjausta-etela-savon-hyvinvointialueella>

5.1.2 Sisältyykö toimintamalliin liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja/tai osallisuussisältöjä?

Toimintamallin keskeisinä työvälineinä ovat Etelä-Savon hyvinvointitarjotin ja hyte-kortti sekä hyvinvointialueen ammattilaisille suunniteltu hyte-koulutus, joihin sisältyy liikunta-, luonto-, kulttuuri-, ravitsemus-, elintapaohjaus- mielenterveys- ja osallisuussisältöjä. Myös alueellisen hyte-yhteistyömallin rakentuminen osana toimintamallia vahvistaa eri sisältöjen tunnettavuutta ja löydettävyyttä osana asiakas- ja palveluohjausta.

5.1.3 Mitä näistä edellä olevista malleista olette ottaneet käyttöön ja mitä käyttöönnotosta on päätetty?

Toimintamallin osia on otettu käyttöön jo syksystä 2024 alkaen. Etelä-Savon hyvinvointitarjotin on julkaistu 12.2.2025 ja puheeksioton tueksi tarkoitettu työväline hyte-kortti sekä hyte-ohjauksen polkukuvaus on otettu käyttöön samassa yhteydessä.

Toimintamalliin sisältyvä hyvinvointialueen ammattilaisille suunnattu intra-sivu ”Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sote-ammattilaisten arjessa” on julkaistu ja ammattilaisten käytettävissä. Sivusta sisältää tukea hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamisen ja hyte-työotteen vahvistamiseen. Sivustolla on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yleisen koulutusmateriaalin lisäksi mm. luontohyvinvoinnin ja kulttuurihyvinvoinnin koulutukset hyvinvointialueen ammattilaisille sekä tukimateriaalia hyten puheeksi ottoon.

Toimintamallia on testattu ja pilotoitu hankkeen valittujen kohderyhmien kanssa syksystä 2024 alkaen.

Hyte osaksi monialaista asiakas- ja palveluohjausta Etelä-Savon hyvinvointialueella toimintamalli on käsitelty hyvinvointialueen johtoryhmässä 20.2.2025 ja päätetty sen käyttöön otosta.

5.1.4 Miten toimintamallit ovat vahvistaneet yhteistyötä alueen a) kuntien ja b) järjestöjen kanssa?

a) Hankkeen aikana on käynnistetty alueellinen hyvinvointikoordinaattoriverkosto, jonka työskentely on säännöllistä ja tavoitteellista. Verkostossa ovat mukana kaikkien alueen kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavat henkilöt. Hyvinvointialue koordinoi verkoston toimintaa verkoston yhdessä sopimien teemojen ja toimintatapojen mukaisesti. Verkostolla on yhteinen alusta työskentelyä, keskustelua ja tiedon jakoa varten.

Hankkeen aikana on myös käynnistynyt yhteistyössä sähköisen perhekeskuksen kanssa alueen kuntien PTV-verkosto, joka jatkuu kuntavetoisena vuoden 2025 aikana ja verkosto on avoin myös järjestöille jatkossa.

b) Järjestöyhteistyö on vahvistunut ja laajentunut erityisesti Etelä-Savon hyvinvointitarjottimen kehittämiseen liittyvän yhteistyön kautta. Alueellisella YhES-järjestöneuvottelukunnalla on merkittävä rooli kehittämistyössä.

Osana alueellista hyte-toimintamallia hyvinvointialueen edustajat ovat vakiintuneesti mukana maakuntaliiton koordinoiman alueellisen YhES-järjestöneuvottelukunnan toiminnassa. Lisäksi alueen ammatillisten sote-järjestöjen sekä seudullisten verkostojärjestöjen kanssa on säännöllinen vuorovaikutus. Yhteistyö OLKA-toiminnan kanssa on osa toimintamallia.

5.1.5 Mitä tukea olette saaneet kansallisilta toimijoilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin kehittämiseen?

Osallistuminen kansallisten verkostojen toimintaan on ollut merkittävä kehittämistyön osa ja tuki alueelliselle hanketyölle. On ollut hyvä, että kehittämistyön eri vaiheissa on pystytty joustavasti muuttamaan verkostojen toimintaa tarpeiden mukaan ja myös käynnistämään kehittämistyön vaiheen mukaan uusia verkostoja.

Yhteiskehittäminen, erityisesti tilaisuus yhteiselle keskustelulle sekä hyvien käytäntöjen ja myös haasteiden jakaminen ja ratkominen yhteistyöllä verkostoissa on ollut tärkeä tuki alueelliseen työhön. Lisäksi tiedonvälitys yhteisistä kansallisista asioista on ollut tärkeää.

5.2 Monialaisen digitaalisen palvelutarjottimen kehittäminen

5.2.1 Kansallisen digitaalisen ratkaisun (Tarmoa) kehittämistyöhön ja pilotointiin osallistuminen

Hyvinvointialue on osallistunut säännöllisesti Tarmoa-palvelun kehittämistyöhön. Hyvinvointialue osallistui Tarmoaan pilotointiin keväällä 2024.

5.2.2 Oman digitaalisen ratkaisun jatkokehittäminen palvelutarjottimeksi

Oma digitaalinen ratkaisu (verkkosivulaajennus) on pilotoitu 26.11.-30.12.2024 ja otettu käyttöön 12.2.2025. <https://hyvinvointitarjotin.etelasavonha.fi/>

5.2.3 Mitä palveluja ja toimintaa palvelutarjotin sisältää?

Etelä-Savon hyvinvointitarjottimella on Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptissa (hyte-palvelukonsepti) esitetyt hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelutarjottimen minimisisällöt sekä alueellisesti valitut täydentävät sisällöt koottuna seuraavien teemojen alle:

- Liikunta
- Ravitsemus ja uni
- Luontohyvinvointi
- Kulttuuri, oppiminen ja harrastaminen
- Yhteisöllisyys, vaikuttaminen ja sosiaaliset suhteet
- Ohjaus, neuvonta ja tukipalvelut
- Mielen hyvinvointi ja riippuvuudet
- Vertaistuki ja vapaaehtoistoiminta

Kuussakin teemassa on koottuna tietoa kuntien, järjestöjen, seurakuntien sekä hyvinvointialueen järjestämistä, ensisijaisesti aikuisille tarkoitetuista, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista ja toiminnoista. Oman alueen palvelujen lisäksi tarjottimella on kansallisia palveluja, jotka ovat käytössä alueella sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä oman hyvinvoinnin arvioinnin työkaluja ja itse- ja omahoito-ohjelmia. Edellä mainittujen lisäksi tarjottimella on tapahtumasivu, jolle on koottu alueen tapahtumatarjontaa.

5.2.4 Miten asiakkaita ohjataan palvelutarjottimelle koottuihin palveluihin?

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen puheeksi oton ja ohjauksen tueksi on toteutettu hyte-kortti ja sitä vastaava huoneentaulu, jotka tukevat hyvinvoinnin kokonaiskuvan tunnistamisessa ja asiakkaan omien tarpeiden ja toiveiden näkyväksi tekemisessä. Kortti ohjaa hyvinvointitarjottimelle ja siellä eri teemojen alta löytyviin palveluihin ja toimintoihin. Kortti on käytettävissä hyvinvointialueen ammattilaisilla sekä digitaalisissa palveluissa että lähipalveluissa. Koulutus- ja tukimateriaali hyvinvointialueen ammattilaisille vahvistaa ohjausta. Asiakas- ja palveluohjauksen ammattilaisille on tehty ohjauksen tueksi ohjauksen polkukortti.

Hankkeen kohderyhmien osalta on sovittu hyvinvointitarjottimen linkittämisestä asiakas- ja palveluohjauksessa käytössä oleviin järjestelmiin, jotta asiakasohjaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluihin on kiinteänä osana asiakas- ja palveluohjauksen kokonaisprosessia ja helpommin toteutettavissa.

Hyte-kortti on vastaavasti käytettävissä myös kuntien, järjestöjen ja matalan kynnyksen kohtauspaikkojen ammattilaisilla asiakasohjauksen tukena hyvinvointitarjottimen julkaisun jälkeen ja sitä tullaan jakamaan alueen kunnissa matalan kynnyksen paikoissa.

Asiakasohjausta tukee myös hyvinvointitarjottimen markkinointi eri kanavissa suoraan asukkaille tarjottimen julkaisun jälkeen. Alueen kunnat markkinoivat hyvinvointitarjotinta omilla sivuillaan.